

• S • G • B • T • B •

• T • G • G • T •

z. B. A. h

W. A.

J. q. 259.

21
COLLEGII SECUNDI
In Augustanam Confessionem

DISPUTATIO VI.

continens

ANTIŌEIN ARTICULI IV.

DE QUÆSTIONE,

An peccata penitus
tollantur in Justificatione,

Posteriora argumenta Becani examinans.

Proposita

In inclutâ Electorali Academiâ VVittebergenſi,

P R Æ S I D E

JACOBO MARTINI, SS. Th.

D. & Profess. Publ. Primario, Facult. Theol.

Seniore, ac Templi Arcis Præposito:

R E S P O N D E N T E

M. GOTTFRIDO OLEARIO

Hallenſi, Saxone.

Habebitur in Auditorio Collegii Veteris

Ad diem 29. Augusti.

WITTEBERGÆ,
Typis Hæredum SALOMONIS AVERBACH,
ANNO M DC XXIX.

COLLEGII SECUNDI
In Augustanam Confessionem

DISTINCTIO VI

CONIUGII

ARTICULI IV.

DE QUESTIONE

AN PECCATA PENITENS

collantur in Iustificacione

Posterore agnoscunt se certi examinantur

Procedit

In insula Electorali Saxonie Vitebergensi

1593

JACOBO MARTINI SS. Th.

D. & Procl. Publ. in insula Saxonie Vitebergensi

seniore ac Tempore Antis. Praeceptor

1593

M. GOTTFRIDO OLBACHIO

Hallensi Saxonie

Abolito in Universitate Collegii Vitebergensi

1593

WITTEBERGAE

Typis Heredum SALOMONIS AVERBACH

Anno M. DC. XXIX

Continuatio.

BEcanus quinque argumentis probare conatur, peccata in justificatione planè tolli: primum vidimus præcedente disputatione; sequitur nunc; ut posteriora quatuor resolvamur ac refutemus.

T H E S E S.

I. Secundum ergò argumentum proponit Becanus, tract. 4. cap. 2. §. 7. his verbis: Alterum argumentum: Qui à corporis vinculis, funibus & catenis, quibus constrictus erat, planè eximitur & liberatur, is certè non retinet illa in suis membris, nec amplius circumfert: ergò similiter, qui à spiritualibus vinculis, funibus & catenis, quæ sunt peccata, quibus constrictus & captivus erat sub potestate Sathane, eximitur & liberatur, quod fit in justificatione, is certè non retinet apud se ejusmodi vincula, nec amplius circumfert. Hoc modo liberatus erat David, cum dixit Psalm. 115. v. 6. *ò Domine quia ego servus tuus.* Quare? *causam addit: Dirupisti vincula mea, tibi sacrificabo hostiam laudis.* Quasi diceret: *Domine, hæc enim fui servus & mancipium Sathane, qui me vinculis peccatorum constrictum & captivum tenebat: Nunc, quia me ab his vinculis eripuisti, non amplius Diaboli, sed tuus servus sum.* Notanter autem dixit: *dirupisti vincula mea, ut significaret, non modo se vinculis exutum esse, sed ipsa quoque vincula esse dirupta, id est, peccata sua penitus abolita.* Porro sicut olim David, ita nos quotidie per Christum liberamur, & diruptis peccatorum vinculis è captivitate Sathane eripimur & in libertatem filiorum DEI restituimur, juxta illud Apostoli Rom. 6. vers. 22. *Nunc vero liberati à peccato servi facti estis DEO.* Et Coloss. 1. v. 13. *Eripuit nos de potestate tenebrarum & transtulit in regnum filii dilectionis sue.* Hinc Christus appellatur in scripturis noster Redemptor & Redemptio, quia sc. per ipsum à vinculis peccatorum & Diaboli potestate redempti sumus

sumus, 1. Tim. 2. v. 6. qui dedit Redemptionem semet ipsum pro nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate & mundaret sibi populum acceptabilem. At quo pretio redemit nos? non alio quam suo sanguine. Ephes. 1. v. 7. In quo habemus redemptionem per sanguinem ejus. 1. Cor. 6. v. 20. Empti estis pretio magno. 1. Pet. 1. v. 18. Scientes quod non corruptilibus auro vel argento redempti estis, sed pretioso sanguine Christi. Apocal. 5. v. 9. Dignus es Domine accipere librum & aperire signacula ejus, quoniam occisus es, & redemisti nos Deo in sanguine tuo, ex omni tribu & lingua & populo & natione. Hinc apparet, sicut peccata non modo sordes & inquinamenta sunt quibus contaminamur, sed etiam vincula, quibus captivi tenemur: ita sanguinem Christi non modo vim habere abluendi sed etiam redimendi, ac proinde non solum aquæ in abluendis sordibus, sed etiam lytro in redimendis captivis, similem esse. Hoc quia Calvinus negat, Christo injuriam facit, si concederet, Catholicè sentiret.

II. In principali argumento omittit Becanus Sophisticè Majorem: utpote quàm invalidam intellexit. Nos ergò ut fallacia sit magis conspicua, illam supplemus & argumentum formamus hoc modo: Ut quis à corporeis vinculis, funibus & catenis, quibus constrictus erat, planè eximitur & liberatur; ita similiter qui à spiritualibus vinculis, funibus & catenis, quæ sunt peccata, quibus constrictus & captivus erat sub potestate Satanæ, eximitur & liberatur: Qui vero à corporis vinculis, funibus & catenis, quibus constrictus erat, planè eximitur & liberatur; is certè non retinet illa in suis membris, nec amplius circumfert: Ergò similiter qui à spiritualibus vinculis, funibus & catenis, quæ sunt peccata &c. eximitur & liberatur in justificatione, is certè non retinet apud se ejusmodi vincula, nec amplius circumfert.

III. Quis concederet Becano majorem? Simile enim non est idem: proindeque quæ similia sunt, non planè se habent eodem modo: Deinde comparatio inter vincula corporis & peccata tantum ex parte procedit: Nempe ex illa duntaxat parte, qua peccata sunt spiritualia, & sic spiritualiter ligant: id verò, quo spiritualia denominantur, non est ipse peccatorum actus sive essentia; sed reatus, ut in præcedentibus demonstratum:

stratum: Hæc ergo pars peccati si conferatur cum vinculis corporis; concedimus comparisonem in majore; tum verò in conclusione in locum peccati substituendus est reatus peccati, hoc modo: Ergo similiter, qui à spiritualibus vinculis, funibus & catenis, quæ sunt ipse reatus peccatorum, quo constrictus & captivus erat sub potestate Sathane, eximitur & liberatur, quod fit in justificatione, is certè non retinet apud se ejusmodi vinculum, nec amplius circumfert, nempe ejusmodi reatum: quod libenter concedimus. Reatus enim totus tollitur: quippe qui totus ac solus hominem ligat, iræ DEI ac æternæ damnationi subjicit.

IV. Quando autem totum peccatum confert Becanus, cum vinculis corporeis, tum impudenter disputat contra ipsum Spiritum Sanctum, à quo impulsus Paulus Rom. 7. v. 23 confitetur, se à peccati lege & sic vinculis illis spiritualibus non penitus ac totaliter solutum esse; simulq; liberationem finalem anxie exoptat vers. 24. unde rursus vitium comparationis vinculi spiritualis cum vinculo corporis in majore institutæ arguitur.

V. Deinde inconvenienter adducitur & explicatur, proindeq; ad propositum malè applicatur dictum Ps. 115. v. 6. vel potius, Psalm. 116. v. 16. Quandoquidem ut toto illo Psalmo David ereptus è magno periculo & discrimine vitæ, in quo versabatur in deserto Maon obsessus à militibus Sauli, Deo pro paternâ sua benignitate, protectione & liberatione gratias agit, acturumque perpetuò pollicetur: sic allegato illo versu non loquitur de justificatione & à peccatis liberatione. Non igitur illud dicit David, quod Becano dicere videtur.

VI. Tertiò verè etiã dirumpi vincula nostra spiritualia per justificationem & remissionem peccatorum dici possunt; quandoquidè sublato reatu non amplius obligati sumus legi, sed revera ab ejus maledictione liberati; siquidem ligati eramus peccato propter reatum & per illum. Isto ergo sublato, solutio facta est & nos libertati restituti. Non autem sequitur: Ergo peccata sunt penitus abolita. Nam distinguendum est inter peccatum ipsum & ejus virtutem, quâ nos ligat, & Diabolo captivos tenet. Virtus illa est reatus: Ergo licet peccatum non sit

planè abolitum : est tamen infirmatum, virtuteq; nos captivos tenendi privatim.

VII. Quarto, comparatione igitur iustituta inter Davidis liberationem externam & inter internam liberationem à peccato, cæteris paribus, concedere possumus. Ut enim is ex captivitate & obsidione hostili potenti manu DEI liberatus fuit; sic nos quotidie per Christam liberamur è potestate Satanæ disruptis peccatorum vinculis: vincula autem illa non sunt rursus ipsa peccata sed peccatorum reatus: hoc ergò abolito & sublato revera ex captivitate Satanæ eripimur & in libertatem filiorum DEI restitui mur, licet actus peccati maneat. Idque propterea: nam meritum Christi directè reatui non actui peccati opponitur. Quod & dicta allegata *Rom. 6. v. 22.* & *Cloß. 1. 13.* & nihil amplius, testantur & confirmant.

VIII. Quintò omninò Christus est noster Redemptor, & quidem unicus & perfectissimus, proindeque ejus redemptio est perfectissima: facta etiam est illa precioso ipsius sanguine, non auro neque argento. Sed qualis est argumentatio & consequentia: Christus nos redemit, ab omni peccato: Ergò peccatum realiter totaliterq; à nobis in hac vita aufertur ac tollitur? Nulla est. Aliàs & impii essent sine peccato, quandoquidem & illorum est redemptor ac pro ipsorum peccatis effudit sanguinem.

IX. Si autem velit majorem sic formari: *Quos Christus precioso suo sanguine redemit, illorum peccata per justificationem realiter tolluntur & una cum reatu actus ipse aufertur;* Tum illa probanda esset. Quandoquidem allegatis illis scripturæ dictis nihil ejus confirmatur. Debet ergò distingui (ut hoc coronidis loco addamus) inter Redemptionem Christi longè perfectissimam & ejus fructus. Redemptio semel à peccatis nostris præstita est perfectissima: Sed fructus ejus non omnes ita comparati sunt, ut in hac vita nobis applicari debeant. Est sanè liberatio à reliquiis peccati & sic ab ipsis sordibus & actibus peccati totalibus fructus redemptionis Christi: Sapientissima autem Dei voluntate ita provisum est, ut illa hac in vita non perfectè frui debeamus, sed illius perfecta participatio in alteram æternam & cælestem

Iestem vitam differatur, ubi erit demum liberatio ab omni peccato ejusq; actu perfectissima.

X. Tandem, nos ita de justificatione & peccatorum ablutione statuentes injuriam facere Christo, verba sunt, probatio nulla. Contrarium precedenti disputatione demonstravimus & injuriam hanc in ipsum Becanum retorsimus.

XI. In tertio argumento duo agit Becanus, primum conatur per proportionem membrorum corporis & animi probare, peccata planè tolli per justificationem: Deinde ostendere satagit modum, quo peccata tollantur. Argumentum ipsum proponit §. 8. his verbis: Tertium argumentum sumitur ex proportione morborum corporis & animi in hunc modum: Medicus corporalis, qui in sua arte peritissimus est, ita novit curare omnes morbos ac vulnera quae ipsius arti subjecta sunt, ut omninò non maneant in corpore, sed planè pereant ac destruantur. Ergò etiam medicus spiritualis, qui peritissimus sit, ita poterit curare omnia peccata, quae sunt morbi ac vulnera animorum, ut omninò pereant ac destruantur. At peritissimus in hoc genere est Christus Dominus, qui propterea Salvator dictus est: Ergò Christus potest planè tollere peccata omnia, quibus animus vulneratur & affligitur. Ergò in homine per Christum justificato ac sanato non manent amplius praecedentia vulnera & plaga peccatorum, ut Calvinus vult. In hac argumentatione nihil obscurum, nihil arbiguum: Omnia clara & certa sunt. Ac primò constat ex Evangelio Christum medicum esse. Nam cum Pharisei quererent ex Apostolis, cur Magister ipsorum cum Publicanis non cum Phariseis ageret, praesertim cum hi justis, illi peccatores essent: Respondit Christus, medicos non ad sanos, sed ad egrotos ire solitos. Quid hoc responso aliud significavit, quàm se medicum esse animorum? Non enim de corporum, sed animorum vitis ac morbis agebatur. Jam quòd peritissimus in hac re sit, ex duplici capite ostendi potest. Primò, quia quos sanat, ita sanat, ut nihil morbi vel contagionis reliquum sit in eis, juxta illud Rom. 8, 1. Nihil damnationis est in eis, qui sunt in Christo Iesu, qui non secundum carnem ambulant. Secundò, quia omnia hominum ac morborum genera sanare potest. Venite inquit, ad me omnes, qui laboratis, & ego reficiam vos. Nullum hominum, nullum morborum genus excipit. Et hoc testatus est in Evangelio, quando cecos, claudos, mutos, surdos, aridos, leprosos, hydropicos, febricitantes, paralyticos, & reliquam aegrorum turbam sanavit. Nimirum voluit significare,
ut nubi

at nullum corporum, ita nullum animorum morbum esse, quem curare non possit. Hoc quia Pharisei non credebant, miraculo comprobavit. Cum enim dixisset Paralytico jacenti in grabato: Fili, remittuntur tibi peccata tua. Et Pharisei putarent plus potestatis sibi illum arrogare quam haberet, respondit ipsis: Quid ista cogitatis in cordibus vestris? Quid est facilius dicere, dimittuntur tibi peccata tua: an dicere, surge & ambula? Ut autem sciatis, quia Filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata (ait Paralytico) tibi dico, surge, tolle grabatum tuum, & vade in domum tuam. Et statim surrexit ille, & sublato grabato abiit coram hominibus, ita ut mirarentur omnes, & honorificarent Deum. Phariseis videntur similes esse Calvinistæ. Non credunt Christum sanare peccata in hac vita, nec agnoscunt medicum, qualem ex sacris literis descripsimus. Alium nobis obtrudunt, qui ægrotum non sanat, sed pallio rectorum ac involutum dimittit, nec plagas aut vulnera tollit, sed tegit, solum & occultat. Quid agamus cum hoc hominum genere? Sinite illos, cæci sunt, & duces cæcorum.

XII. Prosyllogismus ergo hic est: Ut medicus corporalis, qui in arte sua peritissimus est, curare novit omnes morbos ac vulnera, quæ ipsius arti subjecta sunt: sic medicus spiritualis peritissimus novit curare omnia peccata, quæ sunt morbi ac vulnera animorum: Atqui Medicus corporalis, qui in arte sua est peritissimus, ita novit curare omnes morbos ac vulnera ut omnino non maneant in corpore, sed planè pereant ac destruantur: Ergo etiam sic curat & potest curare Medicus spiritualis.

XIII. Huic additur Syllogismus principalis: Medicus spiritualis, qui peritissimus est, ita potest curare omnia peccata, quæ sunt morbi ac vulnera animorum, ut omnino pereant ac destruantur: Christus Dominus est ille medicus spiritualis, qui propterea Salvator dictus est: Ergo Christus, qui propterea Salvator dictus est potest planè tollere peccata omnia, quibus animus vulneratur & affligitur.

XIV. Respondemus ad majorem prosyllogismi, quod eodem laboret vitio, quo præcedentes. Est quidem similitudo quædam inter Medicum corporalem & Medicum spirituales: item, inter sanationem corporalem & sanationem spirituales, inde verò non statim efficitur, omne id, quod tribuitur, tanquam pro-

proprium, medico & sanationi corporali, id quoque tanquam proprium, medico & sanationi spirituali tribuendum esse. Non sanè. Nam hactenus similitudo, quod uterque curet: dissimilitudo verò, quod alio modo Medicus corporalis, & alio modo Medicus spiritualis curet. Si enim & in curatione & in curationis modo convenirent, non amplius similitudo, sed identitas esset, & non duntaxat similitudine, sed essentia & specie convenirent.

XV. Deinde concedimus, quod noverit & Medicus corporalis excellens & Medicus spiritualis, quilibet suos morbos & vulnera curare: sed propterea non necesse est, ut curet illa omni tempore, vel etiam illo, quod uni vel alteri commodum videtur: Distinguendum ergò est inter causas naturales & voluntarias. Illæ quidem agunt eodem modo: hæ verò non; sed & suspendere & promovere, imò & planè intermittere prohibitu actiones possunt. Quare Medicus non statim curat morbum ægroti, quando objicitur: sed quando ipsi commodum videtur: Et non sequitur: potest curare; Ergò statim curat: Deus potest quidem mundum destruere: sed nondum destruxit. Sane & Christus potest mortem penitus abolere, si enim non posset, ergò nunquam aboleret, & tamen nondum abolevit: à posse ad esse non valet consequentia, docent Logici. Christus posset quidem omnia peccata per justificationem in hac vita funditus tollere: sed ut Logici à posse ad esse, sic nos, ad præsens institutum hanc regulam accommodantes, dicimus, à posse Christi ad velle Christi non valere consequentiam: Quod enim potest, ob certas causas non vult planè tollere peccata in hæc vita. Causam hujus hanc ipsam annotans Bernhardus in Sermone de Cœna Domini: *De concupiscentia diximus, inquit, quod licet damnationem abstulerit Christus: tamen ad humiliandos nos ipsam concupiscentiam ad huc patitur vivere in nobis, & graviter affligere nos, ut sentiamus quid nobis, Gratia præstet, & semper ad illius auxilium recurramus.*

XVI. Non ergò a deo clara & certa in argumentatione Becani sunt omnia, ut sibi imaginatur & gloriatur. Nam licet

B

conce-

concedatur, ut omninò concedendum est, & nulla planè indiget probatione: (ergò nec tam operosâ, ut eam adhibet & instituit Becanus) 1. *Christum esse nostrum spiritualem medicum & non tantum animorum*, ut restringit Becanus, *sed & corporum*. 2. *Posse sanare omnia hominum ac morborum genera, & nullum excipi; eadem sanare quoq;*: Inde tamen non statim sequitur: *Ergò per Justificationem, non tantum illud peccati, quod in ipso spirituale (nempe reatus) sed etiam quod in illo naturale est (nempe actus) planè tollitur; ut satis probatum. Ex abundantia: Ut est sanatio, sic etiam est effectus sanationis: At sanatio, in Justificatione à Christo præstita, non est naturalis, sed spiritualis: Ergò & effectus est talis; & per consequens, non id, quod naturale est in peccato, tollitur per Justificationem; sed quod spirituale: nempe tantum reatus revera aufertur.*

XVII. Porro dicto *Rom. 8. v. 1.* nihil probatur: Quandoquidem Apostolus non demonstrat illis, qui secundum spiritum vivunt, nullum inesse peccatum, sed nullam esse condemnationem, sive exemptos illos esse condemnationi, idque per immediatam & proximam causam, quæ hic rursus non exprimitur justitia inhærens, sive negatio peccati in illorum membris, sive regeneratio sive renovatio in ipsis inchoata, sed ipsorum in Christo insitio, & cum eo unio (illud enim est esse in Christo Jesu) quippe in qua perfectissima est naturæ nostræ sanctificatio: quæ in nobis duntaxat est inchoata. Demonstratio ergò, in formulam collecta, sic habet: Qui per fidem insiti sunt Christo, & unum cum ipso facti; illi exempti sunt condemnationi: Atqui, qui vivunt secundum spiritum, & non secundum carnem, insiti sunt Christo; Ergò qui vivunt secundum spiritum & non secundum carnem, exempti sunt condemnationi: Ut ita neque vita ipsa, neque interna spiritualiter vivendi facultas inhærens, utpote renovatio, sit causa, quod sint exempti condemnationi; sed, ut dixi, insitio in Christo. Tantum ergò abest, ut demonstratio hæc probet

probet Jesuitæ opinionem, ut illam fortiter destruat & manifestæ falsitatis arguat.

XVIII. Forsan existimat Becanus, se ex hoc textu ita argumentari posse: *Qui exempti sunt damnationi, in iis peccatum planè est abolitum: Justificati sunt exempti damnationi: Ergò in justificatis peccatum planè est abolitum.*

XIX. Primum nego hunc Syllogismum esse Apostoli Pauli: quippe qui neque peccati neque Justificationis (nam licet, qui justificatur Christo inferatur, proindeque Justificatio & in Christum insitio sint termini, qui se mutuò inferant, non tamen planè idem significant) ullam facit mentionem. 2. Nego illum ex Apostoli verbis mediante aliquo prosyllogismo inferri. 3. Nego majorem; quippe quæ æquè incerta est atque conclusio. Concedimus quidem, quod justificati, ut tales, exempti sint damnationi: Exemptos autem esse ob totalem sublationem peccati, id est, quod negamus, & negare nos jubet textus Apostolicus: quando proximam causam facit insitionem in Christo, eoque totalem peccati sublationem causam proximam exemptionis à damnatione negat.

XX. Cæterùm quod attinet disputationem Christi cum Phariseis, negamus inter Christum & Phariseos quæstionem fuisse, de reali peccatorum ablatione, sed de peccatorum duntaxat remissione, uti textus clarus est & satis perspicuus. Quandoquidem peccatorem justum pronuciare, id non hominis esse, sed solius Dei, rectè concludebant Pharisei. Se itaque Deum esse & non nudum hominem demonstrat Christus eo, quod æquè requiratur potestas divina ad illud, ut aliquis uno verbo sanetur, atque majestas divina ad hoc, ut alicui peccatori remissio peccatorum annuncietur, injustusque justus pronuncietur. Neque ergo Pharisei de reali peccatorum ablatione quærent, neque Christus de illa respondet, sed tantum, ut diximus, de remissione.

XXI. Concedimus ergò, nos esse in hoc similes Pharisæis, quod cum ipsis rectè intelligamus verba Christi, quibus dicit: *remissa tibi sunt peccata*: interim ipsis maxime sumus dissimiles, quod credamus Christi verba vera esse, & paralyticum vi verborum illorum, majestatis divinæ plenorum, remissionem peccatorum obtinuisse: quod verò negabant Pharisæi, nullam in ipso majestatem divinam, quâ sola istiusmodi remissio peccatorum peragi queat, agnoscentes.

XXII. Agnoscimus etiam omnino Christum medicum talem esse, qualis in scripturis nobis est revelatus: qui nimirum ægrotum revera sanat hac in vita, reatum peccati tollendo, illud, quod reliquum est, pallio misericordiæ ac meriti sui tegendo, & tandem per mortem ac ex mortuis resurrectionem illud totum eradicando & auferendo. Sic enim & non aliter se hic Medicus in scripturis nobis revelavit, ita vult agnosci & de se statui: non ut de ipso fingit Becanus & Papi-colæ. Quare in ipsos retorquemus illud Christi: *Sinite illos, cæci sunt & cæcorum duces.*

XXIII. Cæterum modum sanandi, quo utitur hic medicus, ita describit Becanus §. 9. *At quis sanandi modus est, quo utitur hic medicus? In corporalibus, alia vulnerum alia morborum curandorum ratio est: & hic medici, illic Chirurghi peritiores esse solent. Christus, in curandis animis, medicos, & Chirurghos videtur imitari. Et quidem Chirurgo similem esse docent plerique Patres ex Parabola de Samaritano, qui alligavit vulnera hominis descendentis in Hiericho, quem latrones impostis plagis semivivum reliquerunt. Quis est homo qui incidit in latrones? Adamus cum totâ posteritate. Quibus vulneribus affectus est? D. Thomas quatuor enumerat, malitiam voluntatis, ignorantiam intellectus, infirmitatem & concupiscentiam utriusq; appetitus. Quis medelam attulit? Christus, verus Samaritanus. Quo pacto? infudit vinum & oleum; vinum quo lavaret vulnera; oleum, quo ungeret & sanaret. At, hoc vinum, hoc oleum, quid aliud quàm pretiosum Christi sanguinem interpretemur? Hoc loti & abluti, hoc uncti, hoc sanati sumus. Jam v. Apostolus Paulus, nō*
Chi-

Chirurgi sed Medici officium illi tribuit, dum ait Hebr. 1, 3. Purgationem peccatorum faciens. Nam sicut Medicus infusâ potione purgat corpus interius à noxiis humoribus, ut iis subd. Elis & morbi radice sublata sanitas consequatur, ita omninò Christus animorum medicus facit. Potionem è suo Sanguine confectam adhibet, quâ interior animus à vitiis & concupiscentiis purgatus pristinum recipit vigorem, & ad bonorum operum exercitium vegetus ac robustus efficitur. Hinc iterum apparet, sanguinem Christi & potioni & vino & oleo similem esse. Quod non physicè, sed moraliter ac meritorie intelligendum est. Christus enim suâ morte & sanguinis effusione meruit nobis à Deo, ut sanaremur à peccatis nostris: & peccata non curantur physicè per sanguinem, sed per gratiam & sanctitatem inhaerentem, de quâ in sequenti capite dicturi sumus.

XXIV. Respondemus: Parabolam de Samaritano contra scopum Christi à Jesuita ad institutum suum applicari. Allegoria enim ista non est in hac parabola fundata, sed in humano cerebro nata. Non enim Christo propositum fuit hoc loco de corruptione humanæ naturæ loqui, ac differere, quam mortiferum aut sanabile vulnus Satan Adæ inflixerit, quomodoq; illud à se medico sanetur. Nequaquam verò. Hoc agit unice, nempe docer, ut eum esse proximum nostrum cognoscamus, in quemcunq; inciderimus ope nostrâ indigentem, eumq; juvemus pro viribus. Quare per illum qui in latrones incidit, hic intelligi Adamum, quatenus una cum totâ posteritate à Diabolo per lapsum spiritualiter est vulneratus, contextus negat, expressè autem de omni eo explicat, qui humana ope indiget: Sic neq; per Samaritanum se depingere Christus voluit Medicum neq; ostendere (institutum & scopum Christi si rectè attendamus & accuratè sequamur) quomodo curet & spiritualiter vulneratos sanat; sed indigitat & repræsentat propriè illū, qui indigentem proximum suum esse rectè agnoscit & proximi officio erga ipsum fungitur: Annuit quoq; & suo calculo approbat Legisperitus. Unde vicissim hoc responsi accipit hypocrita: *Vade, & tu fac similiter*: nempe sicut hic Samaritanus, & proximum tuum esse agnoscito, in quemcunq; incide-

ris, ope tua indigentem, eumq; pro viribus iuvato. In hoc enim Samaritani huius exemplum proposuit Christus, eoq; ad illam questionem: *Quis est meus proximus*; respondere voluit.

XXV. Fateor argutam & plausibilem esse allegoricam illam interpretationem & applicationem: verum scripturæ major habenda est reverentia, quam ut germanum ejus sensum hæc licentia transfigurare liceat. Certè præter Christi mentem hæc speculationes ab hominibus esse confictas cuiusvis perspicuum est.

XXVI. *Patres verò*, obijcit Becanus, *ita docuerunt*. Quid tum? Et patres interdum cum bono dormitant Homero. Sanè inepta est ratiocinatio: Dixit Cyprianus, Augustinus, Hieronymus, &c. Ergò veram: verior & firmior imò firmissima est: Dixit Cyprianus, Augustinus, Hieronymus, &c. Idq; divinæ scripturæ consonum: Ergò verum. Non ergò doctrina ad consensum patrum; sed ad consensum scripturæ est examinanda; cum & ipsi Patres, non sint admittendi, nisi quatenus cum scripturâ consentiunt.

XXVII. Si demonstravero nostram doctrinam scripturæ S. & sic divinæ veritati consentaneam esse, nihil curo, si maximè omnes patres dissentiant: si non demonstravero, nihil effecero, si maximè patres mecum facerent. Nam & hoc prius demonstrandum, patres in eo, in quo mecum faciunt, non dissentire à scriptura sacra: Cur itaque non statim ab initio scripturæ consensum produco? Non enim est recurrendum à scriptura ad patres; sed ab his ad illam: ad hujus scripturæ consensum, tandem mihi semper fugiendum. Patres igitur nec propter consensum, nec propter perspicuitatem, nec propter suavitatem nobis necessarii sunt. Rectius facerent Jesuitæ, si id temporis in evolvendis Bibliis collocarent, quod frustra in citandis patribus consumunt, atq; hoc vel illud scripturæ testimonium hoc vel illo sensu necessariò accipiendum esse docerent, non ex monumentis patrum, sed ex visceribus sacra scripturæ, ex contextu, ex locis parallelis, & sanè longè facilior & felicior disputandi ratio foret.

XXIX. Quandoquidem Jesuitæ scripturam sacram erroris accusare vel ullo modo rejicere non audent: Patres vero ut sibi ipsis infallibilitatem judicii tribui nolunt (vide distinct. 9. in Jure Canonico) sic neq; in omnibus & per omnia ab ipsis Pontificiis (ut prolixè videre est apud ipsum Bellarminum lib. 3. de Pontifice Romano cap. 12. & 17.) approbantur. Reijcit namq; Bellarminus opiniones Hippolyti, Ambrosii, Augustini, Irenæi, Theodoretii, Bedæ, Gregorii, Anselmi, &c. Quomodo ergò nobis vitio vertetur, rejicientibus auctoritatem Patrum, utpote Ambrosii, &c. ubi illos contra manifestam scripturæ literam statuisse, animadvertimus?

XXX. Possimus nihilominus Patres nonnullos etiam pro nostra allegare sententia & interpretatione. Nam licet Theophylactus in hunc locum posteriore loco ponat allegoricam interpretationem, nihilominus verum ac genuinum textus sensum præmittit & his verbis proponit: *Laudatus à Salvatore legis peritus, prodidit insolentiam animi: dixit enim & quis est meus proximus? existimabat enim se justum esse, nullumq; habere sibi similem & proximum virtute: putans solum justum justo proximum esse. Proinde volens justificare seipsum, & extolli super omnes homines, inolescens inquit: & quis est proximus meus? Salvator autem quoniam conditor ipse erat, sciens nos omnes unam creaturam, non operibus neq; dignitatibus, sed natura definit proximum. Ne igitur putes, inquit, quia justus es, quod nullus tibi similis sit: omnes enim, qui ejusdem nature sunt, proximi tui sunt. Sis igitur vicissim & tu illis proximus: non loco sed affectione & studio erga illos. Idcirco & Samaritanum introducit in Exemplum, ut tibi monstraret, quod licet hic vita excelluerit, proximus tamen ei erat, qui miseratione dignus. Sic & tu compassione proximum te illi exhibe & sponte ac non vocatus in illius subsidium curre. Docemur igitur & hoc loco per parabolam, ut parati simus ad misericordiam & cõtemur esse proximi his, qui indigent nostro subsidio.*

XXX. Hic ergò unicus & verus sensus est hujus parabolæ: ipsis patribus fatentibus, ideoq; ad probandum aliquid solum

lūm adduci potest, allegoria autem illa altera, quia ex textu ipso derivata non est, sed circa textum conficta, ni homiliis quidem & concionibus ad populum movendi & excitandi affectus auditorum causa adhiberi potest modo Rhetorico: in serio tamen certamine & conflictu probare nihil potest. Quippe non habens divinam sed humanam duntaxat auctoritatem. Quare totus ille Becani discursus est inutilis & inutilis, ac potius reprehensione quā responsione dignus, quod planē stramineo fundamento nitatur.

XXXI. Argumentum quartum proponit Becanus §. 10. Quartum Argumentum (inquit) sumitur ex proportione mortis corporalis & spiritualis hoc modo. Quando corpori mortuo restituitur vera vita, mortem penitus extinguere necesse est, quia idem corpus simul vivam & mortuum esse non potest. Exemplum habemus in Lazaro mortuo, qui cum ad vitam rediit, à morte liberatus est. Ergo similiter, quando anima mortuae restituitur vita spiritualis, mortem penitus deleri necesse est quia fieri non potest, ut eadem anima vivat spiritualiter & simul mortua sit. At peccatum est mors anima: ergo quando vita restituitur anime, necesse est peccatum aboleri. Hoc autem fit in Baptismo juxta illud Rom. 6. v. 4. Consepulti sumus cum illo per Baptismum in mortem, ut quomodo Christus surrexit à mortuis, ita & nos in novitate vite ambulemus. Et infra v. 6. Vetus homo noster simul crucifixus est ut destruat corpus peccati. Et iterum v. 11. Existimate vos mortuos esse peccato, viventes autem Deo in Christo Jesu Domino nostro. Et postea v. 22. Liberati à peccato servi facti estis justitiæ. Verba clara sunt, sensus apertus. Per Baptismum morimur peccato, vivimus DEO: mors destruitur, vita revocatur. Hinc duo colligi possunt. Alterum, quare Baptismus vocetur generatio, seu nativitas. Ad Titum 3. v. 5. Salvos nos fecit per lavacrum regenerationis, Johan. 3. v. 5. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu non potest introire in regnum DEI. Ratio est, quia sicut in naturali generatione aliud corrumpitur, aliud generatur: homo generatur: Embrio corrumpitur, ita fit in Baptismo. Vetus homo corrumpitur, novus homo generatur, quid est vetus homo nisi filius Diaboli, servus peccati, heres gehenna? Quid novus homo, nisi filius Dei,

Dei, servus iustitia heres aeterna vita? Hujus generatio, illius corruptio est: hic nascitur, ille moritur. Alterum est, quare Baptismus rubro mari comparatus sit. Nam sicut Aegyptii in illo mari suffocati & extincti sunt, ita peccata omnia in Baptismo suffocantur & extinguuntur. Rectè D. Gregorius l. 9. Epist. 39. Qui dicit peccata in Baptismo non funditus dimitti, dicat in mari rubro Aegyptios non veraciter mortuos. Et D. Augustinus concione prima in Psal. 115. Sicut Aegyptios in mari obrutos, ita in Baptismo delicta nostra demersa & extincta, luce clarius intimat Propheta dicens: Projiciet in profundum maris omnia peccata nostra. Quid Calvinus & ejus sectatores? Non norunt haec mysteria? Malunt manere filii Gehennae, & servi peccati, quam nobiscum fateri, peccata deleri & extinguere per Baptismum.

XXXII. Primum fundamentum hujus argumenti & omnium illorum, quae ex isto colliguntur, est proportio & collatio corporalis & spiritualis mortis: quod eodem planè modo necesse sit, quando animae restituitur vita spiritualis, mortem penitus deleri: atq; hoc necessarium est, quando corpori mortuo restituitur vita vera. Respondeo & hanc necessitatem fictam & pictam esse. Quia simile non est idem. Mors animae propriè mors non est; sed ita dicitur comparatè ad mortem corporis: ideoque non est necessarium illud statim consequi remotionem mortis animae, quod consequitur necessariò remotionem mortis corporis.

XXXIII. Deinde negamus: peccatum esse ipsam mortem. Sic argumentor: Quod est merces sive stipendium & finis peccati; illud non est peccatum ipsum, sed ejus vel effectus vel consequens; At mors est merces sive stipendium & finis peccati: Ergò mors non est ipsum peccatum, sed vel peccati effectus vel ejus consequens. Major est certa. Minor probatur. Rom. 6. v. 23. Stipendium peccati mors est: & v. 21. finis peccatorum mors est.

XXXIV. Quia igitur peccatum non nisi mortem parere potest, morbus potius quam mors dicendum, quod mortem aeternam gignat, ut morbus corporis est causa mortis temporalis,

C

uti

uti etiam morbo comparatur in sacris literis, *Esa. c. 53. v. 4. Esai. 1. v. 5. 6. &c.* Ut ergo causa mortis in vivo adhuc corpore potest circumferri: sic quoque id, quod per se est causa mortis æternæ, nempe peccatum, esse potest in homine, licet homo sit justificatus & Christo insertus, quo ipsius actus quasi secundus, nempe reatus, propter quem homo in iudicio divino damnatur ac morti æternæ adjudicatur, cuiq; tanquam stipendium mors æterna propriè debetur, impediatur, imò planè tollatur:

XXXV. Quare licet in eodem corpore simul vita ac mors inesse nequeant, vita tamen & morbus simul esse possunt, ut homo quidem vivat, sed morbo affectus: sic homo justificatus licet spiritualiter vivus simul ac mortuus esse nequeat: interim licet spiritualiter vivat, æger tamen adhuc esse potest peccato, quod hæret in membris ipsius: Quemadmodum verò per medicamenta morbus impeditur, quo minùs statim obtineat id, quod intendit, & mortem introducat: Sic morbus ille spiritualis peccatum, quod adhuc remanet in homine justificato, iustitia Christi applicata impeditur, & spirituali illo emplastro tegitur & curatur, quo minùs possit obtinere illud, ad quod naturâ suâ tendit, nempe æternam damnationem & mortem peccatori conciliare. Talem agrotum se agnoscit ipse Apostolus Paulus. Etsi enim ejus peccata baptismo abluuntur, *Actor. 22. v. 16.* nihilominus tamen conqueritur, habitare in carne suâ peccatum, *Rom 7. v. 15. 16. & 17. &c.* Et cupit anathema fieri pro fratribus suis secundum carnem, quod etiam non caret aliqua labe *Rom. 9. v. 3.*

XXXVI. Tertiò penitus aboleri peccatum in baptismo probare conatur Beccanus dictis *Rom. 6. v. 4. 11. & 22.* Dicitque sensum illorum apertum esse: *per baptismum morimur peccato, vivimus Deo: mors destruitur, vita revocatur.* Sensum quidem concedere possumus, sed consequentiam Becani veram esse negamus cum Augustino, *lib. 1. de nupt. & concupisc. ad Valerianum*

nam cap. 27. dicente : *Peccatum in Baptismo remittitur, non ut non sit, sed ut non imputetur.* Imò cum ipso spiritu sancto, 1. Johan. 1. v. 8. docente : *Si dixerimus nos peccatum non habere; nos ipsos fallimus, veritas non est in nobis.* Mori ergò peccato in hac vita dicuntur renati, non quod omni omninò peccato careant, sicut Becanus nugatur: sed quod originale vitium non sinant dominari, aut in externa peccata, quæ opera carnis ab Apostolo dicuntur, prorumpere: sed vim atq; impetum peccati virtute spiritus infringant & mortificent.

XXXVII. Quarto videamus duo, quæ inde colligit Becanus *πρωτογενετα*. Primum est, colligi hinc, cur Baptismus, Tit. 3. v. 5. & Joh. 3. v. 5. vocetur generatio & nativitas. Negamus & hoc. Nam neque in Epistola ad Titum Baptismus appellatur generatio; neque apud Johannem aqua Baptismi nativitas: sed ibi ille dicitur lavacrum regenerationis: hic verò aqua medium ex quo vel per quod fiat renascentia. Atqui medium, per quod, & lavacrū, quo fit regeneratio, non sunt ipsa regeneratio. Instrumentum enim vel medium non est id, quod mediantibus illis fit & producitur.

XXXVIII. Deinde quod dicit, *ut Embrio corrumpitur & homo generatur in generatione naturali, sic in Baptismo, veterem hominem corrumpi & novum generari.* Primum nego consequentiam. Rursus quia similitudo non est idem: Generatio enim naturalis est essentiæ mutatio proindeque veram corruptionem supponit, non ita regeneratio spiritalis; quippe quâ certè non essentia hominis mutatur; sed tantam in illo vel alteratio quædam fit, vel omninò alterationi similis mutatio; quàm vera corruptio non comitatur. Deinde nego Embriorem esse illud, quod corrumpitur in generatione hominis; quippe non est illud, ex quo generatur homo: id enim est semen humanum: Embrio autem est aliquid ex semine productum. Est ergo Embrio homo, sed imperfectus. Perficitur itaq; non corrumpitur: sic in regeneratione homo non de novo generatur, sed reficitur.

XXXIX. Imò concedo, quod in regeneratione aliquid
revera tollatur. Ut autem regeneratio est mutatio spiritua-
lis, ita oportet spirituale sit id, quod mutatur, sive mutatio-
ne tollitur; & spirituale id, quod acquiritur. Tollitur ergò
peccatum, sed non totum, quia non totum spirituale est, sed
tantum reatus; ideoque tantum tollitur: acquiritur autem ju-
stitia Christi per imputationem; sicq; verè per mutationem
spiritualem. Homo ergò vetus corrumpitur spiritualiter &
novus generatur spiritualiter: hic nascitur spiritualiter, ille
moritur spiritualiter, indies magis magisque quod carnale est &
adhuc in membris hæret, mortificando, quiq; servus justitiæ di-
citur & non amplius peccati, non quod à radice peccati totaq;
ejus essentiâ penitus sit liberatus; sed quod à dominio ejus sit
liberatus, peccatiq; Dominus factus & proinde filius Dei: quip-
pe qui spiritu Dei ducitur & vitio inhærenti masculè resistit.

XL. Alterum *πρόβλημα* est vera (ut sibi imaginatur Beca-
nus) ratio, cur Baptismus rubro mari comparatus sit: Verum quo-
modo probabit hoc ex sacra scriptura Jesuita, id propterea fieri,
quod sicut Egyptii in illo mari suffocati & extincti sunt, ita peccata
omnia in Baptismo etiam quoad actum & essentiâ suam suffocentur,
extinguantur & tollantur. Nullibi hoc dicit scriptura. Tan-
tum verba sunt, figmentum Jesuiticum est: quod ut intelligat,
allegoriam aliquando alius repetamus:

XLI. In Baptismi actione & administratione habemus
quatuor. Primum Baptismum ipsum, qui respondet mari ru-
bro. 2. Baptisandum, qui respondet populo Israelitico. 3. pec-
catum, quod respondet Pharaoni. 4. remissionem peccatorum,
quæ respondet liberationi populi Israelitici. Quemadmodum
igitur Israëlita obsessi à capitali hoste Pharaone, qui ipsis mor-
tem intentabat præsentissimam, iverunt per mare rubrum, sic
quoq; infantuli nostri, spirituali Pharaone, peccato originis,
obsessi, tyranno sanè sævissimo, qui ipsis non temporalè solum,
sed æternam potissimum mortem intentat: qui tale stipendium
solvit suis ministris; eunt per lavacrum baptismi; ut deinde per
transitum illum liberantur Israelitæ ab hostis sævitia, suffocato
illo

illo in mari rubro; sic quoque per baptismum, tanquam per lavacrum regenerationis, liberantur infantuli à servitù peccati originis, ut in ipsis non amplius operari possit ad æternam mortem.

XLII. Hactenus est similitudo: cætera sunt dissimilia. Nisi forsitan & hoc addere velis: quod, quemadmodum suffocatus est in mari rubro Pharao, sic quoque per Baptismum mortificatur peccatum originis, quod & ipsum, cæteris paribus, concedere possumus. Quemadmodum enim in mari rubro Pharao non totus sublatus est, sed tantum privatus anima & vita, per quam nocere poterat Israëhitis, corpore adhuc residuo: sic quoque in Baptismo non totum tollitur peccatum originis; sed tantum privatur anima & vita, nempe reatu, quo solo nocere poterat baptisato, corpore adhuc manente.

XLIII. Quia verò subsidium Scriptura Jesuitæ denegat, patres in auxilium vocat. Sed monuimus antea; Patres in rebus fidei sine scriptura nihil probare. Sed quid quæso probat ex Patribus? *Gregorius*, inquit, *peccata in Baptismo funditus dimitti testatur*. Quis verò hoc Lutheranorum unquam negavit? Quis etiam unquam infitias ivit, *delicta tolli in Baptismo* ita, ut Augustinus hanc phrasin interpretatur? Ergo ut nihil ex scriptura, sic quoque nihil hisce autoritatibus patrum probat.

XLIV. Ultimò, qui docent Justificationem fieri per imputationem justitiæ Christi & ita justificantur; neque volunt manere neque manent servi peccati vel filii Gehennæ. Nam illi, qui serviunt peccato, frenum laxant & indulgent peccato, ut in carne dominium acquirat, ut in externa quoque mala opera, quæ conscientiam vastant, proficiat: contrarium faciunt justificati: ut enim spiritualiter mortui sunt peccato & à reatu ejus liberati; sic etiam non amplius serviunt peccato, sed serviunt justitiæ: Et quemadmodum alias servi tamdiu obnoxii sunt suis dominis, quam diu vivunt; interventu autem mortis dominorum potestate eximuntur; & quemadmodum

C 3

alias.

alias per mortem naturalem à peccatis planè liberantur sancti; ita per mortem spiritualem, qua peccato moriuntur liberantur à peccato ratione dominii, ut vivant Christo. Ad summam! Filios Gehennæ proclamare reatu peccati liberatos, & stulta & impia calumnia est. Ubi enim nullus reatus est, ibi nulla condemnatio ad Gehennam.

XLV. *Quintum argumentum*: (pergit Becanus) *Monet Sapiens Ecclesiastici 31. v. 25. Vome & refrigerabit te, & non adduces corpori tuo infirmitatem. Prudens ac salutaris monitio. Nam qui apud se retinet vomitum, morbo & infirmitati sit obnoxius: qui rejicit, refrigeratur. Sic etiam, qui peccatum, quod per vomitum significatur, teste Apostolo, apud se retinet, egrum & nauseantem animum habeat, necesse est, qui projicit, sanitatem recuperat. At si projicit, quomodo manet in homine? Nisi Calvinista, contra consilium sapientis, malint apud se vomitum suum retinere, quam abjicere.*

XLVI. Respondemus primum, Ecclesiasticum loqui de vomitu, propriè dicto, proindeque eo nullam spiritualem actionem sive mutationem indigitare. Textus est clarus. Deinde si metaphora propter Apostolum allegatum est concedenda; argumentum inde à Becano collectum, omni vi consequentiæ destituitur, ideoque ridiculum & ineptum est. Primò enim remissio peccatorum sive justificatio metaphoricè nequaquam est vomitus: quippe qui à nobis fit; remissio verò à Deo. Sanctificatio cum eo quit conferri, quæ & à Deo simul & nobis fit. Deinde non dicitur, omnimodam per vomitum restitui sanitatem: id enim manifestè falsum; sed quod verè potuerit dici, *refrigerabit te, & non adduces corpori tuo infirmitatem*: quo modo verum etiam est, magno eum pondere levare, qui peccato renunciat, neque sibi acquirere damnationem. Verum ut hoc modo qui vomit, non propterea integrè & perfectè sanatur: sic neque qui peccato renunciat, nihil retinet infirmitatis. Tandem non duntaxat verum est, qui peccatum retinet, egrum & nauseantem animum habere: quod ponit Becanus; sed etiam nos addimus, nullum fidelem, quam diu in hac vita superstes est, non habere egrum & nauseantem animum

mum: alioquin unde illud: *Quod volo bonum, non facio: quod nolo malum, hoc ago;* si plane nulla nausea, nulla aegritudo?

XLVII. Tandem & quasi coronidis loco ex definitione peccati originis, quam Pareus habet in suis thesibus, ita vult argumentari Becanus & ad absurdum redigere Pareum: *Peccatum originis manet in justificatis: Peccatum originis est cæcitas mentis & averfio voluntatis cum reatu aeternæ mortis: Ergo in justificatis est cæcitas mentis & averfio voluntatis cum reatu aeternæ mortis: & per consequens justificati adhuc sunt cæci mente & averfi à Deo & rei aeternæ damnationis.* Major & Minor est Parei: Syllogistica structura est legitima: Ergo conclusio est Parei, quam verò non concedet: Vera ergo relicta Minore, sequitur Majorem falsam esse, & contrà verum: Peccatum in justificatione non manere in justificatis, sed totaliter tolli.

XLIX. Responsio expedita hæc est & quidem ad majorem, quòd labore fallaciâ à dicto secundum quid ad dictum simpliciter. Manet quidem in renatis peccatum originis, sed non manet ejus dominium, quòd in eo consistit, ut subiecto imprimat actualem cæcitatem & meram malitiam; sed tollitur illud. In Minore verò est plenissima peccati originis definitio, ut est in sua perfectione ac plenitudine adhuc habens suas vires ac dominium. Non autem sequitur: Peccatum originis in se & sua natura est cæcitas & mera malitia: Ergo ubique in omnibus subiectis illâ sua naturâ plenariè dominatur: Distinguendum ergo est inter habitum & ejus exercitium: inter potentiã & actum: inter actum primû & actum secundum. Actus primus quidem peccati originis ubiq; in omnibus hominibus, quam diu in hac mortali vita manent, manet: sed virtute spiritus in justificatis retunditur & coërcetur ejus vigor, quo minus in actum secundum prorumpere queat. Et sic licet *Ἀσέβεια Φυσικὴ* dispositio & inclinatio ad errores, & ad malas cogitationes malitiosasque actiones, quæ sunt ipsa cæcitas mentis, in natura & carne justificatorum maneat; non tamen manent errores ipsi, sed emendantur; non sequuntur illam pravam dispositionem malæ cogitationes, sed obtunduntur; non manifesta opera carnis; sed coercentur.

F I N I S.

Ad Virum-Juvenem Prestantissimum

DN. M. GODTFRIDUM OLEARIUM

S.S.Theol. Cand. amicum & inquilinum meum
exoptatissimum.

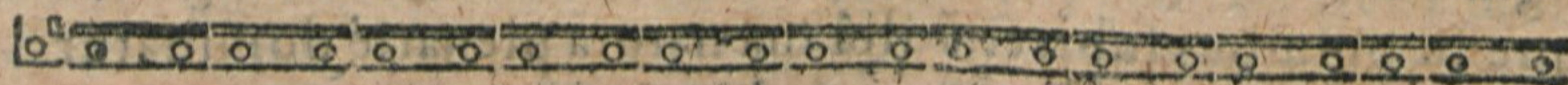

*Ulam si cuperes, verbi Praeonis in aulâ
Magnus Anbaldinâ jam tuus esset
honor;*

*Sed tibi plus Aulâ placet hæc Academia, mavis
Quàm quod distribuas, plura parare tibi.
Maeste animis, GODTFRIDE, patris vestigia
magni*

Sic lege, parq; patri vel patre major eris.

PAULUS RÖBERUS D. Prof.
Past. & Superint. Witeb.

SI res tota Dei est nostrum istud vivere, quanto
Salvari ipsius fuerit magis. & pote Roma
Æternam proprio sperare labore salutem?
Ploret amara illa usque; at tu mihi docte OLEARI
Salve etiam atque etiam, cui cælum & gaudia cœli
Perque fidem CHRISTUMq; unum stant rite paranda.

αὐτοχρησί f.

Augustus Buchnerus.

99 A 6900

ULB Halle 3
002 622 092

SB

Repro

VD 77

21

I SECUNDI
Confessionem

ATIO VI.

tinens
ARTICULI IV.
ESTIONE,

ta penitus
ustificatione,

ta Becani examinans.
posita

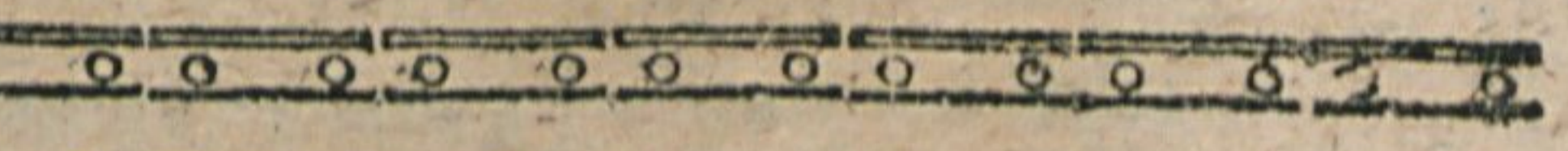
cademiâ V Vittebergensi,
S I D E

ARTINI, SS. Th.

imario, Facult. Theol.
oli Arcis Præposito:

NDENTE
DO OLEARIO

Saxone.
itorio Collegii Veteris
n 29. Augusti.

BERGÆ,
OMONIS AVERBACH,
DC XXIX.

